

Název školy: Základní škola a Mateřská škola Žalany

Číslo projektu: CZ. 1.07/1.4.00/21.3210

Téma sady: Literatura a film pro sedmý, osmý a devátý ročník

Název DUM: VY_32_INOVACE_2C_10_Autoři_současné_české_prózy

Vyučovací předmět: Český jazyk

Název vzdělávacího materiálu: Autoři současné české prózy

Autor: Mgr. Barbora Schneiderová

Datum vytvoření: 27.6.2013

Anotace: DUM mapuje současnou českou prózu a seznamuje žáky s několika významnými českými autory a autorkami.

Očekávaný výstup: Žák se orientuje v současné literatuře.

Věková skupina, ročník: ZŠ, 2. stupeň

Metodické pokyny: Výklad, četba ukázek, diskuze.

Pomůcky: ukázky učitele

Časový harmonogram: výklad + diskuze 35 minut

SOUČASNÁ ČESKÁ PRÓZA

Mgr. Barbora Schneiderová

SOUČASNÁ PRÓZA

- ◉ nazýváme tak prózu po roce 1989,
- ◉ po pádě komunismu nastalo velké uvolnění, spisovatelé mohli psát svobodně - do literatury se dostávají témata (kritika socialismu, erotika, humor), která byla do té doby tabu, na druhou stranu se objevují i nekvalitní knihy,
- ◉ začala vznikat nová nakladatelství,
- ◉ spisovatelé často volí autobiografická témata,
- ◉ rozvíjí se také literární kritika a vznikají nové literární časopisy.

VÝZNAMNÍ AUTOŘI A AUTORKY

Znáte nějaké české autory současnosti?

Michal Viewegh

Emil Hakl

Jaroslav Rudiš

Miloš Urban

Jáchym Topol

Petra Hůlová

Petra Soukupová

Tereza Boučková

....

MICHAL VIEWEGH

- ◉ zřejmě nejvýznamnější a nejznámější současný autor,
- ◉ knihy částečně autobiografické,
- ◉ přeloženy do mnoha jazyků,
- ◉ kritikou milovaný i nenáviděný,
- ◉ píše v průměru jednu knihu ročně, mnoho jeho knih zfilmováno.

Báječná léta pod psa

Výchova dívek v Čechách

Vybíjená

Román pro ženy

Román pro muže

Účastníci zájezdu

....

UKÁZKY

"Hele, Doubku, povídali mi, bylo by dobrý, aby jim někdo jako to, poděkoval. Jako komu? ptám se. No učitelům, ne? A to jako za co, povídám, copak neberou plat? Ale leželo mi to v hlavě. Ne že ne, říkal jsem si, ale vocud' pocud'. Řekněme, že mě teda naučili číst a psát a kdy byly puncký války, ale na druhý straně jsem byl xkrát po škole a pětkrát jsem tu chyt vši, nemluvě už vůbec o tom, že mi ze šatny nějaký dobrák dvakrát ukrad fungl nový pantofle. Počítám, že jsme si s učitelama celkem kvit, říkal jsem si, za pár dní to stejně balíme, tak jakýpak děkování."

Dosud neslýchaná nekonvenčnost rozlučkového projevu vyvolala v historických prostorách poplašený rozruch - ale naštěstí také napjatou pozornost.

"Jenže v hlavě mi to leželo pořád," četl Doubek. "Díval jsem se na učitele, který už sotva mluvili a vypadali opotřebovaně jako ty učebnice, co jsme zrovna odevzdávali. No a co? říkal jsem si, dyk to maj v popisu práce. Nakonec jsem klesl tak hluboko, že jsem vo nich začal přemejšlet, jako vo učitelích, jenže nic kloudnýho jsem stejně nevymyslel, akorátže mi z toho všeho začalo bejt tak nějak divně - stačilo, abych se na konci hodiny podíval na ten fikus, kterej jsem v druhý třídě přines v kelímku od jogurtu a kterej dneska sahá až pod strop, a všecko se mi v břicho sevřelo. Nebo jsem si dal nohu normálně na trnož Katčiny židle, jako jsem to dělal vždycky - a najednou mi to došlo, že už si ji tam vlastně mockrát nedám, a musel jsem nasucho polknout. No ještě se, ty vole, rozbřeč, říkal jsem si, a bůhvíproč jsem si vzpomněl na naši mámu, která měla předloni sraz bejvalý devítky - v pátek si na tu slávu koupila novou sukni a lak na nehty, v sobotu šla k holiči a celý vodpoledne si prohlížela starý fotky, a v neděli ráno rodině oznámila, že nikam nejede, protože některý věci prej nejde vrátit - a já jsem se díval na nalakovaný nehty holek v naší třídě a napadala mě fůra otázek a žádný odpovědi.,,

Výchova dívek v Čechách

[Román pro ženy:](#)

<http://www.youtube.com/watch?v=d0xDIflMpEw>

PETRA SOUKUPOVÁ

- ◉ narodila se roku 1982, vystudovala FAMU,
- ◉ pracuje jako dramaturgyně na Nově (Ulice, Comeback),
- ◉ Získala Cenu Jiřího Ortena za knihu **K moři** a Magnesii Literu za triptych povídek **Zmizet**, naposledy vydala knihu pro mladé dívky **Marta v roce vetřelce**.

Kdo může dostat
Cenu Jiřího
Ortena?

Autor prozaického nebo
poetického díla, který nedosáhl
věku 30 let.

RECENZE KNIHY ZMIZET

Vítěznou knihou letošní Magnesii Litery byl povídkový triptych Zmizet z pera mladé spisovatelky a scenáristky Petry Soukupové, která vydala loni již druhou prózu, s níž na sebe opět velice upozornila. Držitelka Ceny Jiřího Ortena za prvotinu K moři a v současnosti scénáristka sitcomu Comeback vnáší do české literatury spíše pochmurná témata rodinných krizí a neschopnost společného soužití a komunikace mezi členy rodiny. V konkurenci dalších mladých nadějných autorek vyniká Petra Soukupová svým neotřelým pohledem na dětství, které nevidí jako šťastné a veselé, ba naopak jako plné traumat a sourozeneckých bojů o přízeň životem unavených rodičů. Bez okolků lze říci, že je Petra Soukupová nadějnou prozaičkou české literatury.

Ani v druhé knize neopustila téma složitosti rodinných vztahů, ba naopak ho ještě více rozvedla na ploše tří rozsáhlých povídek, které vystihují každodennost rodinných domácností, ale i náhlé zvraty a ztráty členů rodiny. Autorka si v tématu přímo lebedí, nahlíží ho z různých úhlů a její talent tkví i v jazykovém zpracování. Jazyk zbavený veškerých okrasných metafor, které by postihovaly city hlavních postav, naopak nahlíží na třeba i tragické události velmi chladným okem, jakoby nestranným pohledem. Celkově její styl vyvolává pocit chladu, když mrazivé situace mezi rodiči a dětmi, sourozenci, rodiči a prarodiči ústí do nepřekonatelných citových krizí.

Všechny tři povídky volně spojuje leitmotiv zmizení z rodiny, ze stereotypu života. Každá má velmi silný příběh, ve kterém autorka popisuje do detailů motivace jednání, které jsou v rámci dětských vypravěčů často velmi nelogické a taky kruté.

První povídku Zmizel spojují hned dvě tragické události. Ta první ovlivní už tak napjatý vztah mezi dvěma bratry, kteří se liší snad všemi vlastnostmi, které nás napadnou, a ta druhá vede k naprostému rozpadu rodiny a uzavření se ještě více do svého světa. První rána zasazená do rodinných vztahů je amputace nohy mladého Jakuba, vypravěče povídky, která vede k rozdělení rodiny na dvě části, na matku a zraněného syna, na otce a syna sportovce, druhá rána je synovo zmizení, po němž se každý ze zbylých členů rodiny hledá, kterak se vyrovnat s tak velkou ztrátou a nabrat nový dech do života. Toto nové nadechnutí se postupně mění v závislosti, které aspoň na okamžik pomáhají uniknout a zmizet z reality světa.

Na Krátko je název druhé povídky, která se umístila v soutěži o nerealizovaný scénář. Na ploše sta stran opět vystavají rodinné problémy, opět boj mezi sourozenci, který je zde předem určen pátráním po vlastních otcích a následné závisti mezi sourozenci. Neúplná rodina klade různé otázky a touhy dětí žít jiný život než ten se zklamanou matkou s kapesníkem na čele a migrénou v hlavě. Ale tato touha se nenaplní a vytoužený otec není tím, který může pomoci změnit dětství ve šťastné období. Proto se hlavní hrdina mladý Vojta vrací po svém zmizení zpět domů do svých zajetých kolejí.

Do třetice zvolila Petra Soukupová vypravěče dospělého, a to matku malého kluka, která bilancuje po smrti otce a hledá příčiny odcizení tím způsobem, že se obrací do dětství a vypráví svůj příběh. Tento text je složitě provázán dopisy a odkazy k minulosti i přítomnosti postav. Objevuje se i motiv tragédie, který provází všechny tři povídky, každou ale po svém.

Myslím, že Petra Soukupová ukazuje své literární mistrovství hlavně ve zvoleném netradičním tématu odcizení v rodině a tím, jak toto téma zpracovává. Nekompromisně odkrývá traumata a šrámy běžného rodinného života. Pouští se do psychologických sond jednotlivých členů rodiny. Jak sama říká, jsme na světě sami a v rodině jsme také sami a každý přece někdy chce na chvíli zmizet.

JAROSLAV RUDIŠ

- ◉ studoval v Curychu, pracoval jako učitel, vedoucí punkové skupiny, hotelový portýr a novinář. Nyní pracuje jako spisovatel na volné noze,
- ◉ pořádá pravidelné literární kabarety v divadle Archa,
- ◉ získal Cenu Jiřího Ortena za knihu **Nebe nad Berlínem**,
- ◉ kniha **Grandhotel** byla zfilmována, výběr komiksů **Alois Nebel** také.

UKÁZKA

Alois Nebel:

<http://www.youtube.com/watch?v=w3pXE7BnYOc>

Co je to komiks?

Umělecké medium, ve kterém jsou za sebou uspořádány kresby doprovázené texty, které dohromady vytváří příběh.

ZDROJE

Pokud není uvedeno jinak, autorkou textu je Mgr. Barbora Schneiderová.

[cit. 2013-06-26]. Dostupný pod licencí Creative Commons na WWW:

http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Michal_Viewegh,_Praha_8._z%C3%A1%C5%99%C3%AD_2009_-_2.jpg

[cit. 2013-06-26]. Dostupný pod licencí Creative Commons na WWW:

http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Jaroslav_Rudis.jpg

[cit. 2013-06-26]. Dostupný pod licencí Creative Commons na WWW:

http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Petra_Soukupov%C3%A1_2011.jpg

[cit. 2013-06-26]. Dostupný na:

<http://www.youtube.com/watch?v=w3pXE7BnYOc>

[cit. 2013-06-26]. Dostupný na:

<http://www.youtube.com/watch?v=d0xDlflMpEw>

Viewegh, M.: Výchova dívek v Čechách. Petrov, Brno 1997

Vosolová, L.: Jak Zmizet dle Petry Soukupové. In: Lacultura.cz dne 24.4.2010.

Dostupné na:

<http://www.petra-soukupova.cz/recenze-Zmizet-LaCultura.html>

Použitý software: MS Windows XP, Microsoft Office Power Point 2010

Galerie MS Office, www.office.microsoft.com